

Kuin iso vesilintu-hautomo

Heinolan Hujansalossa avataan umpeen kasvanut lampi vesilinnuille.

Mikko Kivelä
Heinola

Konniveteen yhteydessä oleva, umpeen kasvanut lampi syntyy uudelleen. Alueelle kaivetaan matalia kuoppia, jotka pohjapadon ansiosta täyttyvät vedellä – ja elämällä. Kosteikon lajikirjon ja yksilömäärän uskotaan kääntyvän vahvaan nousuun. Vesilintujen ohella kosteikko hyönteisineen hyödyttää metsäkanalintuja.

Kosteikko sijaitsee Laviämäen tilayhtymän mailla kantatien 46 varrella. Sen vedenkorkeus on sama kuin tien toisella puolella olevan Konniveden. Ennen Konniveden säännöstelyä kosteikko oli nykyistä kuivempi.

Kosteikon kunnostus on osa Kotiseutukosteikko-hanketta, jonka rahoitus tulee EU:n Life+-ohjelman kautta sekä Suomen riistakeskukselta ja maaja metsätalousministeriöltä. Hankkeen tavoitteena on kunnostaa vähintään 30 mallikosteikkoa. Niitten on määrä innostaa maanomis-

tajia perustamaan omia kosteikkoja sekä tarjota heille kunnostusvinkkejä.

Minttu Lavemäki, yksi tilayhtymän osakkaista, luki kosteikkohankkeesta alan lehdestä ja päätti kokeilla. Ajatus on ollut esillä ennenkin. 1980-luvulla tilan silloinen omistaja Olavi Lavemäki aikoi tehdä kosteikon niin, että puolustusvoimat olisi räjäyttänyt siellä käytöstä poistettuja ammustarvikkeita. Hän kuitenkin lupoi aiheesta.

Nyt paikalla on kaivinkone, joka kuorii 2,5 hehtaarin kosteikon itälaidalle sinne tänne lämpäreitä yhteensä yli puoli hehtaaria. Kosteikon vierestä on kaadettu metsää, jotta vesi lämpenee nopeasti.

– Vesimokkiaisat viihtyvät paremmin lämpimässä vedessä, perustelee riistanhoidonsuunnittelija Veli-Matti Pekkarinen. Hän vastaa kosteikkohankkeesta Itä-Suomen alueella.

Kosteikon etelälaidalle tehdään luonnonmukainen pohjapato, joka nostaa ve-

Veli-Matti Pekkarinen (vas.) lupaa, että nyt rujan näköisellä paikalla on ensi kesänä kosteikko täynnä elämää. Oikealla Teemu Lamberg, kaivinkoneen puikoissa Teemu Kiiski.

”Ellei pienpetoja pidetä kurissa, kosteikosta tulee niille ruokalautanen.”

denpintaa 30 senttiä. Veden alle jäävä sammal ja hei-

nä hajoavat biomassaksi, ”mokkiaisten” eli selkärangattomien ravinnoksi.

Vesilinnuilla on mitä syödä.

Elämää kuhisevia matalia kosteikkoja pidetään luonnon monimuotoisuuden huippupaikkoina.

Kosteikot suodattavat kiintoainesta ja ravinteita, joita

metsästä huuhtoutuu aina. Hujansalon kosteikon valuma-alue on 450 hehtaaria.

– Kosteikosta hyötyvät myös metsäkanalinnut, joitten poikasille ne tarjoavat hyönteisiä ravinnoksi, Pekkarinen sanoo. Kosteikot ovat kerttulintujenkin mieleen.

Kosteikko voidaan tarvit-

taessa kuivattaa pohjapadon kautta.

Kosteikkojen kunnostamisesta hyötyvät myös kalat. Kosteikossa elävät hauet saavat pohjapadon kautta kaverikseen varsinkin särkikalaja. Kalat kilpailevat samasta ravinnosta vesilintujen kanssa.

Kalaa suurempi riski ovat pienpedot. Minttu Lavemäen mukaan alueella on varsinkin minkkejä.

– Ellei pienpetoja pidetä kurissa, kosteikosta tulee niille ruokalautanen, Pekkarinen sanoo. Maanomistaja sitoutuu hoitamaan pienpetojen pyyntiä viisi vuotta.

Mallikosteikon kaivutyön

kustannuksiin maanomistajan ei tarvitse osallistua.

Kosteikon perustamiseen on mahdollista saada rahoitusta muualtakin, muun muassa Kemera-tukea.

Riistanhoidon neuvonjohtaja Teemu Lamberg Riistakeskus Etelä-Savosta tietää, että monet maanomis-

tomin sekä kosteikkoa kiertävät pitkospuut.

– Uskon, että alueesta tulee kaunis, hän sanoo. Alueella käy jo nyt lintuharrastajia.

Yhtymän mailla kantatien toisella puolella on toinenkin kosteikoksi kunnostettavissa oleva alue. Sen vieressä olevaa niemeä on haettu perinnebiotoopiksi. Biotoopin hoitajiksi on tulossa lampaita.

– Kaksi kosteikkoa ja perinnebiotooppi, se olisi hienoa, Lavemäki sanoo.

tajat ovat kunnostaneet kosteikkoja omin päin. Hän suosittelee silti kysymään neuvoja.

– Yleisin virhe on, että kuopista tehdään liian syviä tai suoraviivaisia.

Heinolasta katsottuna seuraavaksi lähin mallikosteikko tulee Suomenniemelle Etelä-Karjalassa.

Taru Alén

Minttu Lavemäen odotukset lintukosteikon suhteen ovat korkealla. Lintukoira Hilmallakaan tuskin on mitään sitä vastaan, että siivekkäitä tulee lisää.

Katsoa saa, metsästä ei

Veli-Matti Pekkarinen tähdentää, että kosteikko- ja kunnostetaan ennen muuta vesilintujen poikastuotannon turvaamiseksi.

– Ei näistä mitään tappomonttuja tehdä, hän sanoo.

Se on lähtökohta myös Laviämäen yhtymän kosteikolla: siellä ei metsästetä. Muuten luonnosta kiinnostuneet Minttu Lavemäki sen sijaan toivottaa tervetulleiksi Hujansaloon. Hän on suunnitellut rakentavansa kosteikon laitaan lintu-